

N I E U W NEDERLANDSCH MAGAZIJN,

TER VERSPREIDING VAN
ALGEMEENE EN NUTTIGE KUNDIGHEDEN.

1854.

BEHELLENDE DE WETENWAARDIGSTE BIJZONDERHEDEN BETREFFENDE VERSCHILLENDE

GODSDIENST-GEBRUIKEN, OUDHEDEN, ZEDEN EN GEWOONTEN VAN ALLE LANDEN EN VOLKEN DER AARDE.

MERKWAARDIGE GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN EN RECTSPLEGINGEN VAN VROEGEREN EN LATEREN TIJD;

LEVENSCHETSEN VAN NEDERLANDSCHE EN ANDERE BEROEMDE EN BERUCHE MANNEN EN VROUWEN;

HET OPMERKENSWAARDIGSTE UIT HET GEBIED DER NATUURKUNDE EN DER NATUURLIJKE HISTORIE;

MEDEDEELINGEN, UITVINDINGEN EN VORDERINGEN IN ONDERSCHIEDENE VAKKEN VAN WETENSCHAP, KUNST, BEDRIJF EN HANtering.

VOORTS ENIGE

GESCHIED-, VOLKS- EN ROMANTISCHE VERHALEN, SNEDIGE GEZEGDEN, ANECDOTEN, ENZ.

TE ZAMEN UITMAKENDE EEN' SCHAT VAN NOODWENDIGE KUNDIGHEDEN, TEN NUTTE VAN DEN MENSCH IN ALLE TIJDVAKKEN DES LEVENS.

Opgehelderd door **210** fraaije Afbeeldingen.

EEN RIVIER-GEZIGT IN NIEUW-ZEELAND; BLADZ. 273.

AMSTERDAM,
GEBROEDERS DIEDERICHS.

UITGEEVERS VAN: ONZE TIJD; ALGEMEENE GESCHIEDENIS DER WERELD, ENZ.

stenaar misschien niet eens gedacht had. Volgen wij eene gewoonte, met aldus te trachten iets te raden onder die trekken, onder die vormen, welke slechts aanspraak maken op bevalligheid, op smaak en schoonheid van kleur? Of is het helderheid van inzicht des schilders? Met andere woorden: is het mogelijk, om door middel van het penseel het een of ander beeld uit een tijdvak weder te geven, zonder een deel van deszelfs poëzij en geschiedenis daarin te begrijpen?

Wij voor ons gelooven dit niet. Elke eeuw heeft hare zedelijke zijde: eene zon als het ware, welke alles verlicht. Te vergeefs laat de kunstenaar zich door het toeval leiden, wanneer hij een beeld op het doek afmaakt: zijn werk verraadt immer het tijdvak, waarin hij geleefd, de omgeving, welke hem tot model gestrekt heeft.

De landschappen en portretten zelve geven ons niet, gelijk men zou denken, een denkbeeld van een enkel gezicht of van een enkel persoon, maar van het algemeene karakter van den tijd en van het land, waartoe zij behooren. Een huis, de boomen, eene kudde brengen den kenner al zeer spoedig op het spoor van het klimaat en van de zeden; eene kleeding, een gelaatstrek bevatten duizende fijne bijzonderheden nopens het tijdvak, waaruit zij dagteekenen.

Men doorloope slechts eene schilderijen-galerij om zich daarvan te overtuigen; bijv. het Museum van Versailles. Beschouw die galerijen van geschiedkundige mannen en vrouwen, wier trekken ons zijn bewaard gebleven; onmogelijk zal men de tijden kunnen verwarren, eene physionomie uit de eeuw van Lodewijk XI aan die van Lodewijk XII kunnen toeschrijven; geen baron uit den tijd van den Heiligen Lodewijk zal, zelfs zonder de kleederdragt in aanmerking te nemen, verward kunnen worden met een markies van het hof van Lodewijk XV.

Intusschen worden deze aanmerkingen, — gemakkelijk, wanneer het de onderscheiding van algemeene karakters of de ontleding van een geschiedkundig portret betreft, — moeilijker, naarmate men tot de bijzonderheden en tot alleaagsche gelaatstreken afdaalt. Het werk van den kunstenaar blijkt dikwijls hieroglyphen te zijn, waarvoor men verschillende sleutels bezit, welke allen eene verschillende

uitlegging bieden; de taal van het penseel is dikwijls noch duidelijk, noch sprekend genoeg om met zekerheid een oordeel te kunnen vellen; en terwijl men die taal meent te ontleiden, is men vaak niet verder dan tot het denkbeeld van den kunstenaar doorgedrongen.

Niet alzo, naar het ons voorkomt, de studie van een vrouwenbeeld van Murillo, waarvan wij eene afbeelding geven. De eenigzins platte schoonheid van dit jonge meisje, hare gebaren en haar glimlach, komen wel overeen met de rol van eene Moorsche vrouw, slechts daarin bestaande om haren echtgenoot te verstrooijen en als eene slavin te vermaken, niet om 's levens zoet en zuur met hem te deelen. Die rozen, welke zij met eene lagchende onderwerping schijnt aan te bieden, zijn een symbool; het is hare jeugd, hare bevalligheid, hare opgeruimdheid, welke zij den meester ten beste geeft, zonder iets daarvoor in ruil te ontvangen: of het moest zijn een dier schoone bloemen om haren tulband te versieren en welke des avonds zal verwelkt zijn even als hare hoop.

Zeker zou het niet voldoende zijn, deze vrouw haar tooiel te ontnemen om haar tot eene Christin te vormen. Dat is niet de kuische en fiere uitdrukking van eene Cymodoce. Misschien had Murillo dit jonge meisje ontwaard aan de deur van eene der oude, eertijds door zijne voorouders bezeten woningen, op het dek van een, in eene Spaansche haven voor anker liggend vaartuig van Tunis of Tripoli, of onder eene zwervende bende heidenen. Op den eersten aanblik is de kunstenaar misschien getroffen geworden door die karakteristieke gelaatstreken, en heeft hij ze op het doek gemaakt, zonder eenige andere bedoeling dan het teruggeven van een ontvangen indruk; doch daar deze indruk alles bevatte heeft hij ons meer geopenbaard dan hij zelf meende; en de schets is een type geworden.

Dit is vooral het kenmerk der groote schilders; zij mogen er op doelen of niet, wat hun blik treft wordt door hen teruggegeven met eene fijnheid van onderdeelen, waaraan niets ontbreekt; het zijn spiegels, die, zelfs wanneer zij er niet aan denken, ons de beelden terugkaatsen, met al de kleuren, al de levendigheid en de schakeringen van het werkelijke leven. —

DE NEUSHOORN OF RHINOCEROS, EN DE JAGT OP DIT DIER IN DE BINNENLANDEN VAN JAVA.

Als een land der wonderen ligt Indië voor ons oog, toegerust met al datgene, wat de rijke schepende natuurkracht slechts vermag voort te brengen. De aarde brengt van zelve de vruchten voort, welke den mensch tot voedsel dienen; heerlijke bosschen geven hem hunne verkoelende schaduw; bronnen ontspringen uit het gebergte, hier ligt marmelend, daar schuimend als een waterval, en eindelijk geweldige stroomen vormend; vogels met de heerlijkste gekleurde vederen doorzweven de lucht of huppelen van tak op tak, terwijl eindelijk den mensch eene verscheidenheid van diersoorten als in geen ander werelddeel wordt aangeboden. Doch de mensch is niet bestemd om in vadsige rust zijne levensdagen te slijten, en even als hij in het zweet zijns aanschijns in andere werelddeelen aan den grond derzelver schatting ontwingt, heeft ook dit heerlijke klimaat, nevens den gezegenden overvloed, zijne keerzijde; even als de natuur hier alles schiep wat de menschelijke zucht naar genot kon bevredigen, evenzeer ontwikkelde zij er, als schaduwzijde, ook al

hare verschrikkingen. Aardbevingen doen den grond schudden, woedende stroomen verwoesten velden en wouden, en wat de natuur aan wilde gevaarlijke dieren en giftige wezens voortbragt, vindt men er verzameld, ten einde het menschelijke geslacht voor het verzinken in eene trage vadsigheid te bewaren. Onder purperen, welriekende bloemen schiet de venijnige slang voorwaarts, wier beet onmiddellijk doodt; lastige dieren storen des nachts den slapende; in de bosschen beloeren de koene leeuwen, de bloedgierige tijgers den eenzamen reiziger; en wee den vermoeiden wandelaar die des nachts door den grimigen hyena in zijne rust wordt overvallen! Hun vreeselijke beet brengt onherroepelijk den dood aan. Indië is insgelijks het land, dat door de natuur bevolkt werd met die phantastische wezens, welke reeds door hunne reusachtige grootte ontzag inboezemen, en waartegen het geheele menschengeslacht te vergeefs zou kampen, wanneer zij van natuur die wildheid, dien moordlust hadden verkregen, welke andere Aziatische dieren zoo verschrikkelijk kenmer-

ken. Doch de olifant laat zich door den vindingrijken mensch zelfs tot een huisdier maken, en de alleen door zijnen blik reeds zoo schrikverwekkende rhinoceros is van een zoo vreedzamen aard, dat hij slechts in buitengewonen nood, en wanneer hij tot het uiterste getergd wordt, zich tot een strijd laat verlokken, welke hij echter liefst ontwijkt. Het is zonderling, dat juist de beide laatstgenoemde dieren, die doorgaans van een zachten aard zijn, onderling de woedendste vijanden zijn, en dat de rhinoceros dikwijls met den olifant een kamp op leven en dood voert. Menig reiziger heeft zulk een kampstrijd beschreven. Op zekeren dag, zegt een hunner, liet ik van een klein heuvel af mijnen blik wijden over eene bijna onafzienbare vlakke van Ceylon, terwijl eenige maïsvelden zich aan mijnen voet uitstrekten. Plotseling drong uit het naastbij gelegen bosch een troep van zeven of acht olifanten voorwaarts en begon die velden te verwoesten. Het was een eigenaardig schouwspel, te zien hoe deze dieren met behulp van hunnen snuit het koren weg raaptten, in groote schoven bijeenpakten en ze in het bosch bragten, om spoedig daarna, tot het halen van nieuwen buit, terug te keeren. Dit duurde ongeveer een uur lang. Inmiddels was de hitte der zon zoo sterk geworden, dat ik, ondanks eene groote zonnenscherm en mijne witte ligte kleding, letterlijk in het zweet baadde en eene buitengewone zwakte in al mijne leden gevoelde. Ik ging een eind wegs verder voort om mij in de schaduw neder te vlejjen en te wachten, tot dat de hitte bij het dalen der zon aan den gezigteinder mogt verminderen, of dat de wind eenige verkoeling mogt aanbrengen. De olifanten volgden mijn voorbeeld; zij legerden zich in de schaduw van eenige op de maïsvelden staande boomen. Het was bladstil en geenerlei gerucht deed zich hooren, toen eensklaps een groote neushoorn kwam aanrennen, die zich, met de aan deze dieren eigene begeerlijkheid, zonder op iets anders te letten, naar hetzelfde veld begaf. Onmiddellijk evenwel waren de olifanten opgestaan en renden met hoog opgeheven snuit en vooruitgestoken slagtan den op den vijand aan. De neushoorn had nog niet eens den tijd gehad om zich in tegenweer te stellen, toen de olifanten met hunne snuiten over het dier heen vielen, waarbij een hunner zijnen vijand een stoot met zijnen slag tand in het onderlijf gaf, waaruit het bloed met stroomen te voorschijn kwam. De rhinoceros stiet een vervaarlijk gebrul uit, week een weinig achteruit en wierp zich toen op den olifant, die hem gewond had. De olifant brak bij dezen vreeselijken aanval den hoorn van zijnen vijand, wiens kop echter bijna geheel in den buik van het arme dier verdween. Op dit gezicht vielen de gezamenlijke olifanten hunnen vijand met vernieuwde woede aan. Een wolk van stof en maïstoppen verhief zich in de lucht; ik vernam een ontzettend gebrul en kon den verderen loop des strijds slechts naar het vreeselijke van dit gebrul afmeten, want ik onderscheidde zeer goed het donderend geluid van den neushoorn en het geschreeuw der olifanten. Op eens werd het gebrul nog heviger; eene nog digtere stofwolk omhulde de strijders; toen hield het geweld op, de stofwolk verdween en alles werd rustig. De rhinoceros was dood, doch naast hem lagen de lichamen van drie olifanten; twee hunner leefden wel is waar nog, doch konden zich slechts met moeite, en door hunne makers ondersteund, van de plaats des onheils verwijderen. Uit diepe wonden, hun door hunnen met moeite overwonnen vijand toegebracht, vloeiden stroomen bloeds.

Daar de rhinoceros den mensch slechts van weinig

nut is, vermits geen deel van denzelfden een gewild handelsartikel der Europeanen uitmaakt, is de jagt op dit dier niets meer dan eene jagt, en dikwijls eene buitengewoon gevaarlijke; ofschoon het den mensch overigens zeer gemakkelijk is, ze geheel gevaarloos te doen zijn. De volgende beschrijving geeft ons daarvan een voorbeeld.

Tot eene jagt op rhinocerosen uitgenoodigd, aldus wordt door een reiziger verhaald, begaven wij ons naar Ginsing, op de Oostelijke grens van de residentie Pekalongan in Nederlandsch Oost-Indië. Na aldaar overnacht te hebben, vervolgden wij onzen weg naar de ter jagt bestemde plaats, slechts ongeveer een kwartieruurs van den grooten weg verwijderd. Digte bosschen, welke zich noordwaarts wel drie uren tot aan de zee uitstrekten, schijnen deze gansche landstreek tot verblijfplaats van het groote wild, waarop wij jagen zouden, gemaakt te hebben:

Eene groote uitgestrektheid gronds was omheind en het was ons reeds gelukt drie rhinocerosen en acht wilde ossen, waaronder zes stieren, een kalf, en eene koe, op dit afgeslotene terrein bijeen te drijven, dat alsnu met eene drie tot vier voet breede en even diepe greppel werd omgeven, ten einde den rhinocerosen het ontsnappen te beletten; want het is bekend dat dit dier, welks kracht, wanneer het woedend is, niet te berekenen valt, zich door eene kleine greb laat terughouden. Op verschillende afstand langs de omheining waren kleine hutten van bamboes, acht à tien voeten hoog, gebouwd, in welke hutten de jagers zich verdeelden. Aan de zuidzijde bevonden zich duizende toeschouwers, uit de verst verwijderde dorpen toegestroomd, om tegenwoordig te zijn bij de jagt en tevens het voordeel daarvan te genieten. Honderde Javanen hadden aan de hutten en aan het graven der gracht meêgewerkt, ten einde een deel in den buit te bekomen. Het zijn vooral de Chinezen, die eene hooge waarde hechten aan den hoorn, de huid en het bloed van den neushoorn, en het is merkwaardig dat zoowel de Chinezen als de Javanen aan den hoorn van den rhinoceros dezelfde eigenschap toeschrijven, als vroeger in Europa; dat hij namelijk door zekere kenteekenen het vergift doet onderscheiden. Evenzoo wordt het bloed van dit dier door hen als zeer nuttig bij zware inwendige ziekten beschouwd. De huid, het vleesch, de tanden, kortom alles, wat van den rhinoceros komt, wordt als geneesmiddel of tegengift, hoog door de Javanen geschat; het vleesch der wilde stieren evenwel is eene lekkernij voor hen. Ieder werkte derhalve ijverig mede om deze dieren meester te worden. Op de hoogste boomen zaten jagers en Javanen, die door het werpen van alle soort van vuurwerk in het geboorte het daarin verborgen wild moesten opjagen.

Zoodra wij ons naar de ons aangewezen plaats begeven hadden, hoorde men het ontzettend gebrul van een rhinoceros, welke, dicht bij de plaats waar wij ons bevonden, voor het oog verborgen was door een klein boschje, doch door het geschreeuw der menigte en het afgestoken vuurwerk opgejaagd, snel uit zijnen schuilhoek te voorschijn kwam. Langzaam naderde het dier ons, en ik kan niet ontken nen, dat het mij bij het eerste gezicht bang om het hart werd en ik angstig naar de door ons gegraven greppel keek, welke onze bamboezen stelaadjes van den vreeselijken vijand scheidde.

Wij lieten den neushoorn naderen en schoten onze geweren niet af vóór dat wij hem goed onder het schot hadden, hetgeen dan ook het woedende dier aan het wijken bragt, daar het eene wond aan den

hals had bekomen en de overige kogels het in den nek zaten. Onze kogels bestonden voor de helft uit lood en voor de helft uit zink, zoodat zij op korten afstand goed doordrongen. Men zegt, dat de rhinoceros slechts kwetsbaar is aan den buik, de oogen of in de nabijheid der ooren; evenwel vond ik ook vóór aan den kop verscheidene tinnen kogels, welke diep ingedrongen waren. Op de huid des ligchaams waren eenige kogels afgestooten, na alvorens een halve duim diepe gaten gemaakt te hebben.

De rhinoceros, welke zich nu op de westelijke zijde van het jagt-terrein had terug getrokken, kwam er den troep wilde stieren te gemoet, welke, door hem opgejaagd, met vreeselijk geweld snuivend en blazend onze linie voorbij renden. Door de hun toegebragte schoten vielen twee stieren, terwijl eenige andere gewond werden. De gekwetste rhinoceros vervolgde de stieren tot in het midden van het jagt-terrein en ontmoette er een tweeden rhinoceros, welke van de oostzijde kwam aanrennen. Nu had een geweldige strijd tusschen beide colossale dieren plaats; een strijd, waarvan wij allen toeschouwers waren. Evenwel was de afstand, waarop zich de strijdenden bevonden, te groot om ze met den kogel te kunnen bereiken; en al ware dit ook mogelijk geweest, geloof ik toch dat zelfs de vurigste jager zijn wapen zou hebben nedergelegd, daar waarlijk een wonderbaarlijk en hoogst zeldzaam schouwspel zich aan ons oog vertoonde. Het gevecht was kort doch woedend. De kleinere rhinoceros, welke later bleek een wijfje te zijn, vlugtte met eene zware wonde aan den kop voor zijn geweldigen vervolger; weldra vertoonde hij zich daarna met eene tweede wond voor onze standplaats en door eenige goed aangebragte schoten strekten wij hem dood ter neder. De derde zwaar gekwetste rhinoceros trachtte nu in zijne woede de hekken te verbreken, zoodat wij eene lilla (één ponds-kanon), welke naast ons stond en met kartetsen geladen was, op het dier afschoten, waardoor het aan het wijken werd gebragt, woedend langs de omheining liep, doch eindelijk, afgeschrikt door het geschreeuw der toeschouwers en de gegraven greppel, door een schot van een der boomen af dood neêrgeveld werd.

De laatste overblijvende rhinoceros, welke alsnog woedende rondliep, trof nu in het midden van het jagtperk een wild zwijn aan, hetwelk hij met zijnen hoorn zoo geweldig in de lucht slingerde, dat het dood op den grond nederstortte. De troep wilde zwijnen werd steeds door hem verjaagd. In een tweeden aanval zagen wij, hoe hij eene wilde koe den buik openreet, zoodat deze met uitpuilende ingewanden brullende rondliep. De gewonde rhinoceros liet nu in het kleine, regts van ons gelegen boschje een vreeselijk klinkend geschrei hooren en weldra werden wij gewaar, hoe de struiken onder zijnen tred als grashalmen bogen, terwijl het dier op ons afkwam. Toevallig trof het hier ook het door ons gedoodde rhinoceros-wijfje aan, en onmiddellijk viel het dit lijk met de grootste woede aan. Dit schonk ons gelegenheid, veel meer schoten op het reeds zwaar gekwetste dier te doen dan anders het geval zoude geweest zijn, ten gevolge waarvan het dan ook plotseling de vlugt nam. Spoedig daarna evenwel kwam het weder te voorschijn onder een der grootste boomen aan de zuidzijde van het jagtperk; op dezen boom zat een geschikte javaansche jager uit Japara, die hem een doodelijk schot toebrengt, zoodat hij dadelijk nederviel.

Algemeen waren nu het gejubel en gejuich en

honderde Javanen drongen van alle zijden het strijdperk binnen, om zich van hun aandeel in de gevallen dieren meester te maken. De onvoorzigtigen lieten zich zelfs niet weêrhouden door de rondwalende wilde stieren, welke zich geheel afgemat in de dikke struiken verborgen hadden, doch evenwel van tijd tot tijd met elkander vechtende den jagtgrond overrenden. Wij stelden alles in het werk om de Javanen in de algeheele vernieling der rhinocerossen tegen te gaan, doch te vergeefs! In korten tijd waren zij van huid en vleesch beroofd en slechts met de meeste inspanning gelukte het ons, twee koppen te redden.

De grootste had een hoorn van nog geen voet lengte, waaruit ik opmaakte dat het dier nog zeer jong moest geweest zijn. De nog overblijvende stieren werden de eene na den ander nedergeschoten en de kleinere levend opgevangen. Ten drie ure des namiddags lagen dus drie rhinocerossen en zeven wilde stieren dood op het jagtveld en daarmede was onze jagt, welke zoowel aan toeschouwers als deelnemers de grootste vreugde verschaft had, geëindigd. Wij keerden naar ons nachtleger terug, verwaarts ook de gevangene stier geleid werd, waarbij nog een avontuur plaats greep, dat tot niet weinig scherts en gelach aanleiding gaf. Omstreeks middernacht werd ik namelijk door een ongemeen gedruisch in de woning wakker geschud; ik stond van mijn leger op en begaf mij naar buiten, toen plotseling de jonge losgebroke stier op mij aanrende, in mijne openstaande slaapkamer drong en alles verbrijzelde wat hem te voren kwam. Hij verwarde zich evenwel in de stevige gordijnen mijner legerstede; dit bemerkende kwamen wij spoedig bij elkander om eene nieuwe jagt te beginnen, welke ligtelijk gevaarlijker dan de afgeloopene had kunnen worden, zoo niet de jonge stier de opene deur had gevonden en aldus den weg naar zijne wilderuissen had ingeslagen.

De rhinoceros voedt zich uitsluitend met planten; hij is liefst in vochtige schaduwrijke plaatsen, vooral moerassen in het digte woud. Hij is stomp, traag, dom en zeer vreedzaam; wanneer hij echter wordt aangehitst, toont hij zich wild en boosaardig en is niet te breidelen. Terwijl hij in zijn gewonen toestand slechts een dof gebrom doet hooren, stoot hij in zijnen toorn een doordringend gebrul uit; zijne onghoord plumpe ledematen worden dan vreeselijk snel in hunne bewegingen; in vliegende vaart maakt hij met zijnen hoorn diepe groeven in de aarde, doet sprongen welke men nauwelijks voor mogelijk zoude houden, en gaat wild omhoog staan. Daar de neushoorn zeer scherp van lucht en gehoor is, heeft de mensch veel van hem te duchten, vermits hij door eenig ongewoon geluid tot blinde woede kan worden vervoerd en alsdan met alle magt komt aanrennen. Er zijn voorbeelden dat hij des nachts een wagen of de daarvoor gespannen ossen in de zijde is gevallen en met ongehoorde kracht alles met zich medegesleept of vernield heeft. Dit dier op zijne vlugt in te halen of het te ontvlugten wanneer het zijne prooi vervolgt, is onmogelijk, vermits het alle struiken, welke een mensch of een paard moet omgaan, gemakkelijk vertreedt. Intusschen is de ontkoming mogelijk, doch daartoe wordt koelbloedigheid vereischt. Wanneer het dier zeer nabij is wijke men ligtelijk op zijde, slechts zorg dragende om niet naar den kant van den wind te gaan staan, ten einde de lucht het dier niet op nieuw op het spoor zijner prooi bringe. Het woedend voortstormende dier, welks gezichtsvermogen zeer zwak is, rent den vervolgdens alsdan ver voorbij.

Onze teekening toont de gestalte van het dier, dat eene lengte van 10 à 12 en eene hoogte van 5 à 7 voeten bereikt. De huid hangt als lappen af en is zoo dik, dat daaruit zweepen gesneden en ondoordringbare schilden vervaardigd worden. De kleur is bruinachtig aschgrauw. Het merkwaardigste van dit dier is de op den neus in de dikke huid gewortelde, beweegbare hoorn, welke eene lengte van drie bij eene dikte van een halven voet bereikt en een vreeselijk wapen is. Zeker reiziger geeft van dit dier de volgende beschrijving: De hoorn van de rhinoceros, zegt hij, is een veel vreeselijker wapen dan de slag tanden van den olifant; hij is veel minder broos en tevens gevoelt het dier zelfs bij den hevigsten stoot niet die pijn, als wanneer dit deel even als een slag tand in de beenderen deszelfs wortel

shoot. Voorts is het door zijne grootte een zoo vreeselijk wapen, dat zelfs wanneer de neushoorn door geweerschoten verzwakt is, het vermetelste dier niet zou wagen het van voren aan te grijpen. De geweldige zwaarte van dit dier, welks korte dikke pooten, met breedte van drie groote teenen voorziene klauwen, op eikenhouten palen gelijken, biedt een tegenstand en een alles omverwerpende kracht, waaraan geen roofdier wederstand durft bieden, terwijl een stoot met zijnen hoorn een zekeren snellen dood ten gevolge heeft. Wanneer de rhinoceros in vliegende vaart aangrijpt wat hem in den weg komt dan is het gevolg ontzettend, en heeft dit met den olifant plaats, dan kan deze kolossus slechts zijn heil in de vlugt zoeken; kan hij zulks niet, zoo blijft hem niets anders over dan het minst

JAGT OP DEN RHINOCEROS OF NEUSHOORN, IN DE BINNENLANDEN VAN JAVA.

kwetsbare of gevoelige deel van het reusachtig lichaam bloot te geven. Doch zelfs in dit geval wordt hij, gelijk wij hierboven zagen, door den ontzaggeijken stoot ter aarde geworpen.

Tot nu toe is het den mensch niet gelukt den neushoorn, even als de olifant, tam te maken. Zelfs wanneer hij zeer jong wordt opgevangen, is hij slechts in eene menagerie, nimmer als huis-, jagt- of oor-

logsdier even als de olifant, te gebruiken, en zelfs in eene menagerie kan hij als zoovele andere wilde dieren niet gedresseerd worden; want ofschoon hij na verloop van tijd eenige dankbaarheid betoont jegens zijnen oppasser, die hem zijn voeder reikt en zacht behandelt, blijft hij toch even stomp en onhandelbaar; eigenschappen welke, gelijk wij zelden, vaak tot losbandige wildheid overslaan. —

VADER EN ZOON.

Episode uit den Ierschen opstand in 1768.

(INGEZONDEN.)

Op een avond van de maand Maart 1798, zaten een heer en eene dame aan het hoekje van den haard, in de ouderwetsche eetzaal van een groot, eenzaam gelegen kasteel. Het middagmaal was afgelopen, het dessert stond nog onaangeroerd op tafel. Een

vrolijk vuurtje brandde knappend op den haard en scheen hoe langer hoe helderder, naar mate het daglicht meer en meer afnam, en de duisternis zich rondom in de zaal verspreidde.

Na eene poos stilzweijgens, schonk de echtgenoot